

Gelece?e ?li?kin Plan ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gelece?e ?li?kin Plan ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22064>

Özet

Psikometrik bir araç olan **Geleceğe İlişkin Plan Ölçeği**, zihinsel engelli çocuğu olan annelerin geleceğe yönelik tutumları, planlama becerilerini ve algıları sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, 2005 yılında G. Gölalim-Erhan tarafından yürütölen bir yüksek lisans tezi kapsamında oluşturulmuştur. Temel amacı, bu zorlu bakım rolünü üstlenen annelerin **umutsuzluk**, **karamsarlık** ve sosyal destek algıları ile gelecek planları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ölçek, özellikle özel gereksinimli bireylerin ailelerinin psikososyal uyum süreçlerini değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Gelecek planlama, **gelecek yönelimi**, zihinsel engelli çocuğu olan anneler, psikometrik araç, ölçek geliştirme, umutsuzluk, sosyal destek.

Yazarlar

Gölalim-Erhan, G.

Amaç

Geleceğe İlişkin Plan Ölçeği'nin temel amacı, **zihinsel engelli** bireylere sahip annelerin, hem kendileri hem de çocukları için uzun vadeli ve kısa vadeli gelecek planları ne ölçüde yaptıkları ve bu planlara ne kadar inandıkları belirlemektir. Bu ölçek, annelerin gelecekle ilgili beklentilerini ve planlama yeterliliklerini nicel verilerle ortaya koyarak, bu popölasyonun psikolojik ihtiyaçlarına yönelik sosyal destek programlarının geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Ölçek, aynı zamanda, annelerin yaşadıkları **karamsarlık** ve **umutsuzluk** düzeylerinin, gelecek planlama yetenekleri üzerindeki olası etkilerini inceleyen daha geniş bir araştırmanın parçası olarak tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel psikolojik yapı, **Gelecek Yönelimi** (Future Orientation) ve **Planlama Etkisitesi** (Planning Efficacy) kavramları etrafında şekillenmektedir. Gelecek yönelimi, bireyin gelecekteki hedeflere odaklanma, bu hedefleri belirleme ve onlara ulaşmak için gerekli adımları imdiden atma eilimini ifade eder.

Bu ölçekte, yapı, özellikle annelerin çocuklarının gelecekteki beşmsizlikleri, eğitimleri, yaşam

düzenlemeleri ve kendi kişisel gelişimleri gibi spesifik alanlardaki planların kapsar. Ölçek, annenin geleceği ne kadar kontrol edilebilir ve öngörülebilir olarak algıladığını da dolaylı olarak değerlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirildiği yüksek lisans tezinde (Gölalın-Erhan, 2005), ölçeğin yapısal uygunluğunu ve ölçmek istediği kavramı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek için geçerlik çalışmaları yapılmış olması beklenmektedir. Ancak, sağlanan kaynak özetinde spesifik Geçerlik istatistikleri (örneğin, faktör yükleri, kriter geçerliği korelasyonları) belirtilmemiştir.

Genellikle, geliştirme aşamasındaki bu tür ölçeklerde, **yapı geçerliği** (Construct Validity) ve **içerik geçerliği** (Content Validity) çalışmaları yürütülür. İçerik geçerliği, uzman görüşleri alınarak sağlanmalı olmalıdır; yapı geçerliği ise Faktör Analizi yöntemleriyle test edilir.

Güvenirlik

Ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını gösteren **Güvenirlik** katsayıları (Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı gibi) kaynak özetinde açıkça belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme ölçeği olduğu için, tez çalışmasında örneklem üzerinde güvenilirlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır.

Tipik bir güvenilirlik çalışması, ölçeğin maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu (iç tutarlılık) ve zaman içinde tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verip vermediğini (test-tekrar test güvenilirliği) göstermelidir.

Faktör Analizi

Geleceğe İlişkin Plan Ölçeği'nin faktör yapısına dair detaylı bilgiler (kaç faktörden oluştuğu, maddelerin hangi faktörlere yüklendiği ve açıklanan varyans yüzdeleri) sağlanan kaynakta yer almamaktadır. Ancak, ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak, verilerin altında yatan yapıları keşfetmek için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) veya teorik yapıyı doğrulamak için **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmı olmalıdır.

Ölçeğin içeriği göz önüne alındığında, planlama yapısı kısa vadeli planlar ve uzun vadeli hedefler gibi alt boyutlara ayrılabilir, bu da çok faktörlü bir yapıya işaret edebilir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Bu ölçek, ilgili yüksek lisans tezi kapsamında özgün olarak geliştirilmiştir.)

Biçim: Ölçeğin tam formatı belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçekler genellikle Likert tipi

derecelendirme format?n? kullan?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Anneler

Ya? Grubu: Yeti?kin (Zihinsel engelli çocu?a sahip anneler)

Popülasyon Detaylar?: Zihinsel engelli çocu?u olan anneler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Planlama yeterlili?i, gelecek beklentisi, anne stresi, **sosyal destek alg?s?**, psikososyal uyum.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, akademik çal??malarda ve ara?tırma amaçlı? kullan?mlarda genellikle ücretsizdir. Ticari kullan?m için yazar?ndan izin alınmas? gerekebilir.

Test Y?l?: 2005

Kaynaklar

Ölçe?in geli?tirilmesine esas te?kil eden temel referans a?a??dadır:

Gölm??-Erhan, G. (2005). *Zihinsel engelli çocu?u olan annelerin umutsuzluk, karamsarlık, sosyal destek alg?lar?n?n ve gelecek planlar?n?n incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin ve ölçe?in orijinal kaynaklar?na a?a??daki ba?lant?lardan ula??ılabilir:

YÖK Ulusal Tez Merkezi ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: gelecege-iliskin-plan-olcegi-toad.pdf

Gelece?e ?li?kin Plan Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak özetinde yer almamaktad?r. Detayl? maddeler için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM